

Sangüesa i Sos del Rei Catòlic, realitzada el dia 8 d'octubre, va completar, malgrat la seva llargària i la circumstància d'haver estat feta en la seva darrera part (Sangüesa i Sos) ja en plena nit, la impressió apuntada. Fou una visió inoblidable de l'Alt Aragó fins al Pirineu i fins a la frontera de Navarra. La mateixa visita nocturna a la vila i castell de Sos va afegir una nota gairebé de fantasmagoria a les impressions canviants, però sempre lluminoses, rebudes al llarg del viatge.

El dia 11 d'octubre, a l'aula magna de la Facultat de Filosofia i Lletres va celebrar-se la sessió de clausura. La Comissió executiva d'aquest cinquè Congrés, a títol de Comissió permanent, va rebre plens poders per a ocupar-se de la qüestió dels pròxims Congressos d'Història de la Corona d'Aragó. Hi ha en perspectiva el que ha de celebrar-se a Mallorca, això és el quart, que no va tenir lloc al seu temps.

Fem vots perquè aquests congressos puguin celebrar-se en dates escaients i continuïn la tradició de serietat i d'eficàcia, de companyonia i d'optimisme, que han establert els congressos celebrats fins ara.

FERRAN SOLDEVILA

EL VII CONGRÉS INTERNACIONAL DE LINGÜÍSTICA ROMÀNICA (BARCELONA, 7-10 ABRIL 1953)

Des de l'any 1928 fins al 1937 els romanistes s'havien aplegat, amb un ritme biennal trencat només una vegada, en cinc congressos internacionals: a Dijon el 1928, a Sion-Mustèr-Coira el 1930, a Roma el 1932, a Bordeus el 1934 i a Niça el 1937. En preparar, després del llarg parèntesi de la guerra, una nova reunió, a la nostra ciutat, per a l'any 1953, els organitzadors volgueren considerar-la com a setè congrés, comptant com a sisè de la sèrie el Congrés de Filologia Moderna de Lieja del 1951, una de les dues reunions internacionals convocades per la Facultat de Lletres d'aquella Universitat en commemoració del seixantè aniversari dels ensenyaments de Filologia germànica i de Filologia romànica ¹.

El tema general d'estudi assignat al Congrés de Barcelona fou el domini lingüístic català en relació amb les llengües ibero-romàniques i gallo-romàniques. Els autors de les ponències encarregades pel Comitè organitzador — en nombre de quaranta-quatre! —, així com els de les comunicacions lliures, saberen adaptar-s'hi adequadament.

Més de tres-cents congressistes procedents d'una vintena de països s'inscriviren en aquesta reunió internacional, i foren ben pocs els que deixaren d'assistir-hi. L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS hi estigué representat per una Delegació composta pels senyors R. Aramon i Serra (president), Pere Bohigas, Joan Coromines, Ll. Farauo de Saint-Germain i Jordi Rubió; els dos primers hi duïen la representació, també, amb els senyors A. M. Badia i Margarit, Jordi Carbonell i E. Hernández i Roig, de la Societat Catalana d'Estudis Històrics.

La sessió inaugural se celebrà a l'Aula Magna de la Universitat, el dia 7,

1. Vegeu el meu report del Congrés de Lieja a l'AIEC de 1952.

al matí, amb un discurs de monsenyor Antoni Griera, president del Comitè organitzador, una conferència del senyor Walther von Wartburg, professor de la Universitat de Basilea i membre corresponent del nostre INSTITUT, sobre *L'articulation linguistique de la Romania*, i una allocució del doctor Francisco Buscarons, rector de la Universitat de Barcelona. L'absència dels dos presidents del Comitè d'honor del Congrés, senyors R. Menéndez Pidal i Mario Roques, per a un dels quals estava prevista la presidència efectiva d'aquelles jornades, obligà a l'elecció de president del Congrés; a proposta de monsenyor Griera fou designat, per aclamació, el professor von Wartburg. Tot seguit començaren les sessions d'estudi, que prosseguiren durant els dies 8, 9 i 10.

Les ponències i comunicacions del Congrés havien estat agrupades en disset seccions, algunes de les quals hagueren d'ésser partides en dues o tres sessions per tal de poder incloure-hi tots els treballs presentats:²

1) Marc històric: *Marco histórico del dominio lingüístico catalán en los siglos VIII al XI*, per F. Udina i Martorell; *Aportación visigoda y arábica al dominio catalán*, per J. M. Millàs i Vallicrosa; *La filología catalana entre dos congresos de lingüística (1906-1953)*, per A. M. Badia i Margarit.

2) Domini lingüístic català: *El catalán oriental i El catalán occidental*, per Antoni Griera; *El català baleàric*, per Francesc de B. Moll; *El valenciano*, per G. Colon i Domènech; *La posición del catalán en el conjunto de la diptongación románica*, per Friedrich Schürr.

3) Història de la poesia: *Sobre métrica catalana medieval*, per Manuel de Montoliu; *La lengua de los poetas catalanes medievales*, per M. de Riquer.

4) Edicions de textos: *Les edicions de textos catalans medievals*, per R. Aramon i Serra; *El «Diccionario catalán-alemán» de 1502*, per Hans Flasche.

5) Preceptiva: *Jofré de Foixà*, per Ettore Li Gotti; *La lenga literaria e las «Flors del Gai Saber»*, per Jozèp Salvat; *Luis de Averçó, tratadista de la lengua antigua*, per J. M. Casas i Homs.

6) Sintaxi: *Influència de la sintaxi llatina en els documents catalans de cancelleria en el segle xv*, per J. Rubió i Balaguer.

7) Precedents del llatí.

8) Elements pre-romans: *Problemática prerromana*, per Antonio Tovar; *Sobre els elements pre-romans del domini català*, per Joan Coromines (bé que anunciada en francès, aquesta ponència fou presentada en català); *Symbolisme et Mysticisme animal dans les noms celtibériques et latins de l'ancienne Espagne*, per Albert Carnoy; *Der vorromanische Wortschatz der Pyrenäen und der Alpen*, per Johannes Hubschmid.

9) Element mossàrab: *Parlars romànics anteriors a la reconquesta de València i Mallorca*, per M. Sanchis i Guarner.

10) Element eclesiàstic: *El vocabulario litúrgico y las corrientes lingüísticas*, per Hans Rheinfelder; *La Hagiografía en la toponimia de la Marca Hispánica*, per Francesc Marsà.

11) Romanística general.

2. Anotem, dins cada secció, les ponències que foren presentades. El Comitè organitzador n'havia encarregat d'altres als senyors V. Bertoldi, M. de P. Boléo, W. D. Elcock, P. Fouché, M. García Blanco, S. Gili i Gaya, P. Pujol i Tubau i M. L. Wagner, que no foren llegides per absència de llurs autors; d'algunes d'elles, però, es publicà el resum en el volum de programa que fou repartit al començament del Congrés.

12) Arees lèxiques no llatines : *Noms pré-latins de plantes et d'animaux en Gascogne*, per Jean Séguy ; *Lexique grec de la Méditerranée occidentale*, per Pierre Gardette ; *Penetración del léxico arábigo en catalán y en provenzal*, per Arnald Steiger.

13) Relacions lèxiques romàniques.

14) Geografia lingüística : *Homonymie et Phonologie*, per John Orr.

15) Parles dels Pirineus : *Concordancias entre catalán y gascón*, per Gerhard Rohlf; *Les éléments gascons et languedociens dans l'aragonais médiéval*, per Bernard Pottier ; *La cultura material del Pirineo*, per J. Caro Baroja ; *Penetraciones recíprocas en el catalán y aragonés de la frontera*, per Manuel Alvar ; *Els «altres Capcir»*, per Enric Guiter.

16) Toponímia i antroponímia : *Topónimos monetarios en el dominio catalán*, per F. Mateu i Llopis ; *Afinidades e diferenças existentes entre o onomástico medieval galo-português e catalão*, per Joseph M. Piel ; *Antichi rapporti della Sardegna col mondo mediterraneo*, per Giandomenico Serra ; *Onomastique et toponymie de la Marche d'Espagne dans les Chansons de geste*, per Rita Lejeune.

17) Organització del treball.

Ultra totes aquestes ponències, foren també presentades, com ja ha estat indicat, diverses comunicacions, entre les quals destacaren les dels senyors Kurt Baldinger, Jean Boutière, Gino Bottiglioni, István Frank, Wilhelm Giese, Pietro Palumbo, Guy de Poerck, Sever Pop, Veikko Väänänen i H. J. van de Wijer.

Per a cada secció del Congrés fou nomenada una doble presidència. Dels delegats de l'INSTITUT, J. Rubió fou designat per a la de la secció d'Edicions de textos, Ll. Faraudo de Saint-Germain per a una de les dues d'Elements pre-romans, J. Coromines per a una de les dues de Parles dels Pirineus i l'autor d'aquest report per a la de Romanística general. Els senyors P. Aebischer, G. Rohlf, I. González-Llubera i F. de B. Moll, membres corresponents de l'INSTITUT, ocuparen també sengles presidències.

Els congressistes foren obsequiats amb diverses recepcions : a la Universitat, pel rector F. Buscarons ; al Poble Espanyol de Montjuïc (amb una festa de danses catalanes), per l'Ajuntament de Barcelona ; a l'Arxiu Històric de la Ciutat, per l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, l'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS i la delegació barcelonina del Consejo Superior de Investigaciones Científicas. El dia 8 tingué lloc una excursió al Tibidabo (amb una conferència d'A. M. Badia i Margarit sobre toponímia de Barcelona), a Sant Cugat del Vallès (amb un dinar als claustres del monestir, ofert per la Diputació Provincial de Barcelona), a la Barata (amb una conferència d'Antoni Griera sobre la casa catalana) i a les esglésies de Terrassa (amb una recepció oferta per l'Ajuntament d'aquesta ciutat). La Secció Filològica de l'INSTITUT i la Secció de Llengua i Literatura de la Societat Catalana d'Estudis Històrics reuniren, encara, en un sopar íntim, els membres corresponents de l'INSTITUT i els més destacats romanistes aplegats a Barcelona.

Paral·lelament a les tasques científiques del Congrés, tingué lloc la primera assemblea de la Federació Internacional d'Associacions d'Estudis Romànics que havia estat projectada a Lieja, sota la presidència del professor Angelo Monteverdi, de la Universitat de Roma, vice-president de la Junta provisional,

en absència del president senyor Mario Roques. En aquesta reunió foren aprovats els estatuts de la Federació, l'adhesió al Consell de la Filosofia i de les Ciències Humanes, la cotització a pagar per les associacions membres i el pressupost de despeses; fou escollit com a domicili legal de la Federació la Sala Gaston Paris de l'École Pratique des Hautes Études de Paris; s'acordà acceptar la proposta de l'Associazione Italiana di Filologia Romanza per a celebrar la pròxima assemblea de la Federació i el pròxim congrés de romanística a Florència l'any 1956, i s'elegí la Junta de Govern de la Federació, que quedà constituïda de la manera següent: Mario Roques (París), president; Angelo Monteverdi (Roma) i Ernst Gamillscheg (Tübingen), vice-presidents; R. Aramon i Serra (Barcelona), secretari; Maurice Delbouille (Lieja), vice-secretari; Jean Boutière (París), tresorer; Cornelis de Boer (Leiden) i Walther von Wartburg (Basilea), membres adjunts (un tercer lloc de membre adjunt fou provisionalment deixat vacant).

El dia 10, al matí, després de la lectura i discussió de les darreres ponències i comunicacions, fou celebrada una sessió general; el professor Monteverdi, en nom de la Federació Internacional d'Associacions d'Estudis Romànics i de l'Associazione Italiana di Filologia Romanza, hi proposà la celebració del pròxim congrés a Florència el 1956, la qual proposició fou acceptada per unanimitat, i alguns congressistes hi presentaren diverses fórmules i suggerències per a tornar a la vida activa la Société de Linguistique Romane. El mateix dia, al vespre, tingué lloc la sessió de clausura del Congrés, amb un resum dels diversos treballs realitzats, pel senyor Frederic Udina, secretari del Comitè organitzador, la conferència del senyor R. Menéndez Pidal que havia estat anunciada per a l'acte d'obertura, la qual versà sobre *Toponimia primitiva del reino de Valencia*, un discurs del president von Wartburg, uns mots de cortesia dels representants dels principals països estrangers presents al Congrés, i un parlament del senyor S. Royo Villanova, sots-secretari d'Educació Nacional, en representació del Ministre.

Clos ja el Congrés, tingué lloc encara, el dissabte dia 11, una excursió a Montserrat i a Sant Sadurní d'Anoia, que aplegà bon nombre de congressistes.

Cal felicitar els organitzadors d'aquesta setena reunió internacional d'estudis romànics — singularment A. M. Badia, A. Griera i F. Udina, damunt els quals caigué la tasca més pesada de la seva preparació — per l'èxit i pels resultats científics aconseguits.

R. ARAMON I SERRA